

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 110

van **WILLEM-FREDERIK SCHILTZ**

datum: 22 januari 2018

aan **GEERT BOURGEOIS**

MINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN BUITENLANDS BELEID EN ONROEREND ERFGOED

Vlaams statistiekbeleid - Uitwerking

Op 3 februari 2016 heeft het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet betreffende de Vlaamse openbare statistieken goedgekeurd. Dit decreet werd op 19 februari 2016 bekrachtigd en afgekondigd door de Vlaamse Regering. Het geeft uitvoering aan het samenwerkingsakkoord van 15 juli 2014. Dit samenwerkingsakkoord vloeit voort uit het institutioneel akkoord van 11 oktober 2011, dat naast de overdracht van bevoegdheden ook afspraken bevat over een betere samenwerking tussen bepaalde federale en regionale instellingen. Het akkoord voorziet in dat verband o.a. in een interfederalisering van het statistiekbeleid en een integratie van de Gewesten in het Instituut voor Nationale Rekeningen (INR) en zijn organen.

Het decreet betreffende de Vlaamse openbare statistieken geeft aan hoe het Vlaamse statistiekbeleid binnen het interfederaal kader zal worden uitgewerkt. Het legt de krijtlijnen vast voor de coördinatie van alle activiteiten inzake de ontwikkeling, de productie en de verspreiding van Vlaamse openbare statistieken. Daartoe bepaalt het decreet dat binnen de Vlaamse overheid een Vlaamse statistische autoriteit wordt aangeduid. Deze dienst coördineert jaarlijks de opmaak, uitvoering en opvolging van een statistisch programma. Tevens worden de kwaliteitsvereisten vastgelegd waaraan de Vlaamse openbare statistieken moeten voldoen.

Op 22 april 2016 heeft de Vlaamse Regering het besluit betreffende de Vlaamse openbare statistieken goedgekeurd, waarin de verdere modaliteiten inzake het Vlaamse statistiekbeleid in detail worden uitgewerkt. Het besluit legt o.a. de opdracht vast van de hoofdstatisticus die de statistische autoriteit zal aansturen.

Op 1 december 2017 heeft de Vlaamse Regering haar goedkeuring gehecht aan de visienota en het doelstellingenkader voor Statistiek Vlaanderen, alsook aan het Vlaams Statistisch Programma 2018. Dit jaarlijks statistisch programma is een essentieel onderdeel in het statistiekbeleid. Het programma legt vast welke statistieken relevant en nodig zijn. Het bepaalt dus ook welke statistieken dienen verbeterd te worden of welke nieuwe statistieken gecreëerd dienen te worden.

In het Vlaams Hervormingsprogramma heeft de Vlaamse Regering reeds de wens uitgedrukt dat in het kader van de Europese analyses in de toekomst nog meer rekening zou worden gehouden met de Belgische bevoegdheidsverdeling. Vaak wordt in deze analyses verwezen naar de Belgische cijfers, ook wanneer het gaat om bevoegdheden van de Gewesten en Gemeenschappen.

1. Een probleem is dat voor heel wat indicatoren nog geen specifieke regionale statistische informatie beschikbaar is. Dit laat internationale organisaties onvoldoende toe om analyses te maken voor de aparte deelstaten wat de gewest- en gemeenschapsbevoegdheden betreft.
 - a) Welke duidelijke tekortkomingen in de beschikbaarheid van Vlaamse statistieken werden inmiddels gedetecteerd?
 - b) Op welke wijze zal het nieuwe Vlaamse statistiekbeleid inspelen op de nood aan meer accurate en relevante Vlaamse cijfers?
 - c) Zal het Vlaamse statistiekbeleid aldus op termijn kunnen bijdragen tot meer regiospecifieke analyses wat Vlaanderen betreft?
 - d) Is er nog overleg gevoerd met de Europese instanties m.b.t. de vraag tot meer regiospecifieke analyses?
2. In de resolutie betreffende regiospecifieke analyses en aanbevelingen in het kader van het Europees semester vraagt het Vlaams Parlement aan de Vlaamse Regering o.a. "om in het kader van het te ontwikkelen Vlaams Statistiekbeleid, en van het jaarlijkse Vlaams Statistisch Programma in het bijzonder, prioritair in te zetten op het wegwerken van lacunes wat de beschikbaarheid betreft van statistische informatie omtrent regionale bevoegdheden".

Welke stappen werden in dat verband inmiddels gezet? Welke vooruitgang werd inmiddels geboekt?

3. Artikel 8 van het decreet bepaalt o.a. dat de Vlaamse statistische autoriteit bevoegd is om "natuurlijke personen of rechtspersonen, indien nodig, te verplichten deel te nemen aan statistische onderzoeken ter uitvoering van het statistische programma". De memorie van toelichting stelt dat het verplichte karakter moet worden verantwoord en dat er oog moet zijn voor de kosten van de bevroagde(n), maar deze nuancering is niet decretaal vastgelegd.

In welke omstandigheden is een dergelijke verplichting denkbaar en hoe zal worden toegezien op een toepassing van deze bepaling met respect voor andere afwegingen (o.a. privacy en eigenheid van bedrijfsinformatie)?

GEERT BOURGEOIS

MINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN BUITENLANDS BELEID EN ONROEREND ERFGOED

ANTWOORD

op vraag nr. 110 van 22 januari 2018

van **WILLEM-FREDERIK SCHILTZ**

1. Er zijn de afgelopen jaren al belangrijke inspanningen geleverd om de regionale statistiek verder uit te bouwen, zowel op sociaal-demografische als op economische thema's.

Een belangrijk voorbeeld is het economische middellange termijnmodel HERMREG, waardoor ramingen over actuele macro-economische grootheden en vooruitzichten tot vijf jaar in de toekomst beschikbaar komen. Elk jaar is er in juli een update.

Een ander voorbeeld is de interregionale input-outputtabel, waarvan een eerste versie het licht zag in 2015. Dit instrument laat toe een diepgaand inzicht te verwerven in de structuur van de Vlaamse economie (relaties tussen bedrijfstakken onderling en tussen bedrijfstakken en elementen van de finale vraag zoals consumptie, investeringen en export).

Met de Nationale Bank van België is een samenwerkingsovereenkomst afgesloten om de ontbrekende bestedingselementen van het regionale bbp in kaart te brengen. Dit resulteerde in cijfers over de regionale consumptie, sparen en in- en uitvoer van goederen en nu ook diensten.

Er zijn uiteraard nog lacunes op het vlak van regionale statistiek (zie verder). Maar ik zou willen opmerken dat er eveneens nood is aan meer regionale zichtbaarheid in internationale analyses; het is niet altijd zo dat er een louter gebrek is aan data opdat internationale instellingen (bv. de Europese Commissie, de OESO) dat zouden doen.

Een regionaal onderscheid is inderdaad belangrijk, omdat de economische structuur van de drie gewesten verschilt en de jongste decennia niet steeds dezelfde ontwikkeling heeft doorgemaakt.

- a) Zowel de Vlaamse Statistische Autoriteit (VSA) als het netwerk Statistiek Vlaanderen bevinden zich nog in de opstartfase. Zij zullen de volgende jaren verder uitgebouwd worden, zoals beschreven in het doelstellingenkader voor Statistiek Vlaanderen. Een nieuwe en meer planmatige aanpak voor de analyse van tekortkomingen is gepland door een uitgebreid overleg met gebruikers van statistieken. Het proces voor dit overleg zal gedurende de volgende maanden starten.

Niettemin is door de voorganger van de VSA, de vroegere Studiedienst van de Vlaamse Regering, reeds vooruitgang geboekt in het identificeren van een aantal tekortkomingen. Voorbeelden hiervan zijn:

- een aantal elementen van de lopende rekening van de betalingsbalans;
- de mark-up of de verhouding tussen de kost van een goed of dienst en zijn verkoopprijs (het Steunpunt Economie en Ondernemen werkt daar momenteel aan);
- een aantal kwalitatieve aspecten van ondernemerschap, zoals die in internationale rapporten over België aan bod komen (bv. Global Competitiveness Index: barrières tot ondernemen). Dit komt doordat de enquêtes die aan de basis liggen voor deze statistieken dikwijls niet regionaal geventileerd zijn, en dus geen betrouwbare informatie kunnen opleveren voor de regio's;

- een gedegen inzicht in het aantal buitenlandse bedrijven, distributiecentra, logistieke centra en hoofdzetels van internationale bedrijven (het departement EWI werkt daar momenteel aan);
- een goed inzicht in de regionale overheidsinvesteringen
- up-to-date informatie over de regionale werkgelegenheidsgroei, liefst op kwartaalbasis.

- b) Het Vlaamse statistiekbeleid zal actief inzetten op het identificeren en wegwerken van leemtes door het opzetten van systematisch thematisch overleg met gebruikers, waardoor prioriteiten, leemtes en tekortkomingen in huidige statistieken formeel kunnen opgespoord worden en indien nodig aangepakt. Ik verwijs in dat verband naar de doelstellingen 1.1.3 en 2.1.1 van het doelstellingenkader voor Statistiek Vlaanderen zoals goedgekeurd door de Vlaamse Regering op 1 december 2017 (ref. VR 2017 0112 DOC.1210/5) en naar het principe 11 in de verplichtingen uit de Europese praktijkcode voor openbare statistieken.

Om de leemtes en pijnpunten op te lossen voert de Vlaamse overheid eveneens structureel overleg met de betrokken federale instanties, alsook met de statistiekdiensten van de andere gewesten. Dit komt tot uiting in de werkgroepen van het Interfederaal Instituut voor de Statistiek (IIS). Zo wordt momenteel gewerkt aan een verbetering van de BTW-statistiek over omzet en investeringen, de vacaturevragenlijst en onderwijsgegevens uit de Census. Verder zijn er onder meer afspraken gemaakt over een meer gedetailleerde toelevering van statistieken over de buitenlandse handel.

- c) De resultaten van de nieuwe initiatieven voor een planmatige aanpak bij het opsporen van gebruikersnoden en de nauwere samenwerking binnen de IIS-werkgroepen moeten daadwerkelijk bijdragen tot meer en/of betere regionale statistieken. Aldus zouden zij ook moeten bijdragen tot meer regio-specifieke analyses, mits de nodige middelen beschikbaar gemaakt kunnen worden.
- d) Er zijn reeds goede strategische en werkrelaties tussen Eurostat, OESO en de Vlaamse Statistische Autoriteit (VSA). Zij zullen tijdens de volgende jaren verder uitgediept worden. In de volgende maanden heeft de VSA een aantal werkbezoeken gepland, onder meer aan Eurostat en aan de OESO om de regionale statistiek-agenda verder te bespreken.

Wat de contacten met de diensten van de Europese Commissie betreft, verwijs ik naar mijn [beleidsbrief algemeen regeringsbeleid 2017-2018](#) (pag. 44) waar o.a. het overleg met de European Semester Officer (ESO) wordt vermeld. Zo vond vorig jaar (op 12 juli 2017) een onderhoud plaats tussen vertegenwoordigers van de Vlaamse administratie en de ESO om verder na te gaan wat de diensten van de Europese Commissie bijkomend kunnen en willen opnemen aan regionaal datamateriaal, bijvoorbeeld in het jaarlijks Landverslag in het kader van het Europees Semester. Daaruit bleek dat de diensten van de Europese Commissie in het bijzonder geïnteresseerd waren in een regionale invulling van de Europa 2020 indicatoren en in regionale gegevens over de loop van de bedrijven. In het kader van het Europees Semester 2018 heeft Vlaanderen daarom bijkomend regionaal datamateriaal bezorgd aan de diensten van de Europese Commissie. Op 1 februari 2018 trad bij de diensten van de Europese Commissie een nieuwe ESO voor België aan. De Vlaamse administratie zal de contacten met deze nieuwe ESO zo snel mogelijk opnemen, waarbij ook de problematiek van regionaal datamateriaal ter sprake zal gebracht worden.

2. De voormelde stappen geven reeds een invulling aan het wegwerken van bepaalde lacunes in verband met regionaal statistisch materiaal. De Vlaamse administratie wil

de Europese Commissie stapsgewijs overtuigen om meer aandacht te hebben voor regionale bijzonderheden. Zo zal in het komende Vlaams Hervormingsprogramma 2018 specifiek aandacht besteed worden aan een regionale invulling van het Europese 'Social Scoreboard' en zullen zoals steeds ook de Vlaamse Europa 2020 indicatoren opgenomen worden.

Het onderhoud met de nieuwe ESO van de diensten van de Europese Commissie (cf. supra) zal ook uitwijzen wat de Commissie belangrijk of prioritair vindt op het vlak van regionale data.

Zoals reeds vermeld is het de bedoeling om ook op het strategische niveau een nauwere samenwerking te bewerkstelligen tussen de VSA en Eurostat.

3. De in het decreet vermelde verplichting tot deelname aan statistische onderzoeken kan alleen opgelegd worden:

1° als een specifiek decreet of besluit de gegevensverzameling expliciet oplegt, of

2° als het verplicht karakter aangekondigd werd in het statistisch programma.

In het eerste geval zal de noodzaak van het verplicht karakter verantwoord (moeten) worden in de memorie van toelichting bij het specifieke decreet.

In het tweede geval zijn het de kwaliteitsgaranties die moeten gehanteerd worden bij het opstellen van het statistisch programma en de goedkeuring ervan door de Vlaamse Regering die moeten garanderen dat omzichtig met die verplichte deelname omgesprongen wordt.

Ik vestig er de aandacht op dat het decreet betreffende de openbare statistieken in artikel 4 een bepaling bevat die de Vlaamse Statistische Autoriteit ertoe verplicht om de druk op respondenten door deelname aan enquêtes verminderen. Hieraan zal tegemoet gekomen worden door het beter en meer intensief gebruik van reeds bestaande administratieve data binnen de Vlaamse overheid, waardoor het gebruik van surveys (en dus de druk op respondenten) op termijn zal afnemen, zoals ook vooropgesteld in de visienota Vlaamse openbare statistiek.

Tot slot verwijs ik in verband met de verplichte deelname ook naar punt 3 van de [memorie van toelichting](#) bij het decreet.

Dit alles impliceert dat het eerder onwaarschijnlijk is dat een beroep zal gedaan worden op deze decretale bepaling, tenzij er een sterke en dwingende gebruikersnood zou zijn aan data die momenteel niet beschikbaar zijn binnen administratieve systemen of surveys.

Het principe van verplichte deelname geldt weliswaar reeds voor een aantal andere surveys in België, zoals de Labour Force Survey (Eurostat, uitgevoerd door StatBel). Ook andere landen erkennen in het algemeen het principe van verplichte deelname aan surveys binnen hun statistische wetgeving, maar daar wordt zeer omzichtig mee omgesprongen (zie ook de Europese Praktijkcode voor Statistiek, principe 2).